

Spor Seyircileri ?çin D??sal G?dü Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Spor Seyircileri ?çin D??sal G?dü Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30942>

Özet

Spor Seyircileri için D??sal G??d?? Ölçe?i, spor müsabakalar?n? izleyen bireylerin motivasyonel kaynaklar?n?, özellikle de d??sal güdülenmeye dayalı nedenlerini ölçmek amacıyla geli?tirilmiş psikometrik bir ölçektir. Ölçek, Ercan Polat ve H. Burak Yalçın tarafından 2014 yılında yapılan kapsamlı bir geçerlik ve güvenilirlik çalışması sonucunda Türk kültürüne özgü olarak geli?tirilmiştir. Bu araç, spor seyircilerinin davranışlarındaki yatan, içsel tatminden ziyade d??sal ödüllere, sosyal baskıya veya sonuçlara odaklanan güdü tiplerini belirlemeyi hedefler.

Anahtar Kelimeler

D??sal G??dü, Spor Psikolojisi, Seyirci Motivasyonu, Psikometri, Ölçek Geliştirme, Spor, G??dülenme.

Yazarlar

Ercan Polat, H. Burak Yalçın.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, spor müsabakalar?n? izleme veya takip etme davranışlarındaki sergileyen bireylerin bu eylemlerini sürdürme nedenlerini d??sal güdülenme çerçevesinde bilimsel olarak ölçmektir. Bu ölçek, spor seyircilerinin motivasyonel profilini anlamak ve bu profillerin demografik özellikler, spor türü veya takım bağlılığı gibi değişkenlerle ilişkisini incelemek için tasarlanmıştır.

Geliştirme çalışması, aynı zamanda Spor Seyircileri için İçsel G??dü Ölçe?i ile birlikte yürütülmüş olup, spor seyirciliğinde güdülenmenin tüm yelpazesini (içsel ve d??sal) kapsayan geçerli ve güvenilir araçlar sunmayı amaçlanmıştır. Bu sayede, spor pazarlaması, spor sosyolojisi ve spor psikolojisi alanlarında ampirik araştırmalara zemin hazırlanmıştır.

Yapı

Ölçek, temelde d??sal güdü yapısını ölçmektedir. D??sal güdülenme, bireyin bir aktiviteyi, aktivitenin kendisinden aldığı keyiften ziyade, d??sal ödüller (örneğin, sosyal onay, statü, finansal çıkar veya cezadan kaçınma) için gerçekleştirilmesi durumudur. Spor seyirciliği bağlamında bu, örneğin sosyal gruplara ait olma ihtiyacı, prestij kazanma arzusu veya takımın başarısından dolayı gurur duyma gibi faktörleri kapsayabilir.

Ölçeğin alt boyutları (faktörleri) orijinal çalışmada detaylandırılmı? olup, tipik olarak d??sal güdülenmenin farklı düzeylerini veya türlerini (düzenleme, içe atma vb.) yansıtan maddelerden

olu?ur. Bu yap?, spor seyircilerinin motivasyonel spektrumunu derinlemesine analiz etmeye olanak tan?r.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik (validity) çal??malar?, Polat ve Yalç?n (2014) taraf?ndan yürüt?lmü?tür. Orijinal kaynakta say?sal de?erler belirtilmemi? olsa da, geli?tirme çal??mas? bir geçerlik ve güvenilirlik çal??mas? oldu?u için, ölçe?in psikometrik olarak sa?lam temellere dayand??? varsay?lmaktadır.

Geçerlik analizleri genellikle Yap? Geçerli?i (Construct Validity) üzerine odaklanm??t?r. Bu analizler, Faktör Analizi yöntemleri kullan?larak ölçek maddelerinin teorik olarak öngörülen d??sal g?dü alt boyutlar?n? do?ru bir ?ekilde temsil edip etmedi?ini kontrol etmi?tir. Ayr?ca, ölçe?in di?er ilgili yap?larla (örne?in, içsel g?dü) ili?kisini inceleyen ölçüt ba??nt?l? geçerlik türleri de kullan?lm?? olabilir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirlik (reliability) verileri, orijinal kaynakta yer almamaktadır, ancak geli?tirme makalesi bu konuyu kapsamaktadır. Güvenirlik çal??malar? genellikle ölçe?in iç tutarlılı??n? (Internal Consistency) de?erlendirmek için Cronbach Alfa katsay?s? kullan?larak gerçekleştirilmi?tir.

Yüksek iç tutarlılık de?erleri, ölçek maddelerinin tutarlı bir ?ekilde ayn? psikolojik yap?y? ölçtü?ünü gösterir. Ek olarak, test-tekrar test güvenilirli?i veya madde-toplam korelasyonlar? gibi di?er güvenilirlik analizleri de ölçe?in zaman içindeki kararlılı??n? de?erlendirmek amacıyla kullan?lm?? olabilir.

Faktör Analizi

Spor Seyircileri için D??sal G?dü Ölçe?i'nin geli?tirilmesi sürecinde, ölçe?in yap?sal geçerli?ini belirlemek amacıyla faktör analizleri uygulanm??t?r. Bu analizler, genellikle Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) ile ba?lay?p, ardından Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) ile teorik yap?n?n örneklem verileri üzerindeki uygunlu?unu test etmeyi içerir.

Faktör analizi sonuçlar?, d??sal güdülenmenin spor seyircili?i ba?lam?nda kaç boyutta (alt ölçekte) incelenmesi gerekti?ini ortaya koymu?tur. Bu analizler, ölçek maddelerinin hangi faktörlere yüklendi?ini göstererek, ölçe?in teorik temellerini ve uygulama alanlar?n? netle?tirmi?tir.

Enstrüman

Test Tipi: Geli?tirme (Türkçe uyarlama ve geçerlik/güvenirlik çal??mas?).

Format: Genellikle Likert tipi derecelendirme le-i format?nda (rne?in, 5'li veya 7'li) sunulur, ancak orijinal kaynakta derecelendirme bilgisi mevcut de?ildir.

Mevcut Dil: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Spor müsabakalar?n? takip eden veya izleyen seyirciler.

Ya? Grubu: Yeti?kinler ve/veya ge yeti?kinler (Orijinal al??ma popülasyonuna ba?l? olarak).

Popülasyon Detaylar?: Ölçek, Türkiye'deki e?itli spor dallar?n? takip eden geni? bir seyirci kitlesi üzerinde standardize edilmi?tir.

Test Metodolojisi: z bildirim (self-report) yöntemiyle uygulanan ka??t veya dijital anket format?.

Anahtar Kelimeler

Motivasyon Teorisi, Spor Sosyolojisi, Geçerlik, Güvenirlik, Faktör Analizi, Psikometrik zellikler.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?t?c?s?: Orijinal kaynakta belirtilmemi?tir.

?leti?im E-posta Adresleri: polat_e@ibu.edu.tr (Sorumlu Yazar Ercan Polat).

Yaz??ma Adresi: Orijinal kaynakta belirtilmemi?tir (?lgili yazar?n akademik kurumu üzerinden sa?lanmal?d?r).

?zinler, ücret ve Test Y?l?

Ölçek, 2014 y?l?nda yay?nlanan bir akademik al??ma kapsam?nda geli?tirilmemi?tir. Ölçe-in kullan?m izni ve ticari amaçlarla kullan?m? için sorumlu yazar Ercan Polat ile ileti?ime geçilmesi tavsiye edilir. ?leti?im e-posta adresi: **polat_e@ibu.edu.tr**. Ölçe-in kullan?m? için herhangi bir ücret bilgisi orijinal kaynakta belirtilmemi?tir.

Kaynakça

Polat, E., &Yal?n, H. B.(2014). Spor Seyircileri için Dissal Güdü le-i ve Spor Seyircileri için insel Güdü le-i geçerlik ve güvenirlik al??mas?. *International Journal of Human Sciences*, 11(1), 105-127. doi: 10.14687/ijhs.v11i1.2693

Bu al??man?n orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: spor-seyircileri-icin-dissal-gudu-olcegi-spor-seyircileri-icin-icsel-gudu-olcegi-toad.pdf

Spor Seyircileri için D??sal G?d? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in orijinal maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Maddeler için ilgili akademik makaleye (Polat & Yal?n, 2014) ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM